

Uuringut *Mina. Maailm. Meedia* (MeeMa) on Tartu Ülikooli MeeMa uurimisrühm (küsitlusfirmade abiga) korraldanud viiel korral – aastatel 2002, 2005, 2008, 2011 ja 2014.

2014. aasta uuringu töörühma juhtisid prof Veronika Kalmus ja prof Triin Vihalemm.

2014. aastal teostatud küsitlusuuringu partneriks oli uuringukeskus Saar Poll. Valimi suurus on 1503 respondenti, uuring on esinduslik Eesti elanikkonna (vanuses 15-79) suhtes. Planeeritud valimi suurus oli 1500 inimest, sh 1020 inimest, kelle põhiline suhtlemiskeel oli eesti keel, ja 480, kellel selleks oli vene keel. Otsuse, kummas keeles vastata, tegi vastaja.

Valimi moodustamisel kasutati üldkogumi proportsionaalset mudelit piirkondade ja linna-maa lõikes ning mitmeastmelist tõenäosuslikku juhuvalikut. Mudeli aluseks olid rahvastikustatistika andmed. Küsitlustöö käigus kujunenud valimi sotsiaaldemograafilist struktuuri võrreldi vastavate üldkogumi näitajatega ning tulemuste esinduslikkuse tõstmiseks teostati kaalumise.

Nii eesti kui vene keeles koostatud küsimustik koosneb kahest osast, kirjalikust ja suulisest. Kirjalik küsimustik sisaldab 657 tunnust, mis on jagatud järgmistesse plokkidesse: hinnangud muutustele; huvid ja väärtused; osalus ühiskonnaelus; osalus kodanikuühendustes; traditsioonid; religioon; ajalugu; kuuluvustunne, identiteet; kontaktid, liikumisvõimalused; ajakasutus; kultuuritarbimine; tarbimine ja keskkond; enesetunne ja tervis; ohud ja riskid; põlvkonnad ja kasvatus; meediakasutus, infokanalid; arvuti ja internet; ettevõtlus, töö; pere sissetulekud; elukoht, eluase; ühiskondlik seisund. Suuline küsimustik (16 lehekülge küsimusi, 229 tunnust) täiendab neid tunnusteplokke.

Küsitleja külastas vastajat tema kodus kaks korda. Esimesel külastusel jättis ta vastajale iseseisvaks täitmiseks ankeedi. Kokkulepitud ajal tagasi tulles esitas ta täiendavad suulised küsimused viimastel aastatel vastaja elus toimunud muutuste kohta.

Enamikku suulistest küsimustest ei esitatud mitte kõigile, vaid neile, kes olid ankeedis kasutanud üht või teist vastusevarianti. Küsimise ja vastamise hõlbustamiseks olid küsimused ja vastusevariandid enamasti, eeskätt pikkade tabelitena formuleeritud küsimuste puhul, trükitud eraldi kaartidele, mida vastajatele esitati vastavalt eelnevalt ankeedis märgitud vastustele. Küsitleja luges ette küsimuse ja võimalikud vastusevariandid, mida vastaja sai kaardile trükitud kujul jälgida ja valida nende hulgast endale sobiva vastusevariandi.

Selleks et koondada ja üldistada küsitlustulemusi ning suurendada tulemuste usaldusväärsust, selgemini esile tuua vastuste üldtendentse, kasutati tulemuste analüüsimisel mitte ainult üksiktunnuseid, vaid ka koondtunnuseid (indekseid). Mõnel juhul on kõigepealt moodustatud alamindeksid ja seejärel koondindeksid.

Ülevaade indekstunnustest ja nende moodustamise loogikast on dokumenteeritud koos uurimuse andmestiku ning eesti- ja venekeelsete ankeetidega.

Tabel 1 annab võrdleva ülevaate, millistest põhilistest tunnusteplokkidest koosnes küsimustik erinevatel uuringuaastatel.

Tabel 1. Tunnusteplokkide kattuvus MeeMa küsitlustes 2002-2014

	2002	2005	2008	2011	2014
Hinnangud muutustele	+	+	+	+	+
Hinnang nõukogude ajale		+	+	+	+
Huvid ja väärtused	+	+	+	+	+
Osalus ühiskonnaelus	+	+	+	+	+
Osalus kodanikuühendustes	+	+	+	+	+
Tähtpäevade tähistamine				+	+
Religioon				+	+
Ajalugu		+		+	+
Kuuluvustunne, identiteet	+	+	+		+
Keelekasutus	+	+	+	+	+
Kontaktid teistes maades, maailm Eestist väljaspool	+	+	+	+	+
Ajakasutus					+
Elulaad, harjumused, tegevused	+	+	+	+	+
Kultuuritarbimine	+	+	+	+	+
Huvi erinevate filmide vastu	+				
Huvi erinevate muusikaliikide vastu	+				
Kirjandushuvi	+	+	+	+	+
Kultuuriharrastused (harrastustegevused)	+				
Hoiakud kultuuri suhtes		+		+	
Tarbimine ja keskkond	+	+	+	+	+
Enesetunne ja tervis			+	+	+
Ohud ja riskid			+	+	+
Põlvkonnad ja kasvatus					+
Lapsed ja noored			+	+	
Lapsed, tarbimine ja meedia		+			
Meediakasutus, infokanalid	+	+	+	+	+
Arvuti ja internet	+	+	+	+	+
Mobiiltelefon	+	+			+
Sotsiaalmeedia kasutamine			+	+	+
Suhe ettevõtlusega	+	+	+	+	+
Tööala	+	+	+	+	+
Tööalane koostöö, elukestev õpe	+		+	+	+
Töökoht (töö iseloom)	+	+		+	+
Pere sissetulekud	+	+	+	+	+
Elukoht, eluase	+	+	+	+	+
Ühiskondlik seisund	+	+	+	+	+
Viimase aja muutused vastaja elus	+				+

Allikas: Vihalemm ja Masso, 2017: 101

Raamat „Eesti ühiskond kiirenevas ajas: uuringu „Mina. Maailm. Meedia“ 2002-2014 tulemused“ (toim. P. Vihalemm jt., 2017) tutvustab MeeMa 2014 põhitulemusi, tehes võrdlusi varasemate uuringutega.

Tehniline märkus: SPSS-failis on võimalik kirillitsas tunnuste nimesid korrektselt kuvada, kui valida menüüst Edit → Options... → Language kastis “Character Encoding for Data and Syntax” linnukesega “Unicode (universal character set)”. Seda tuleb teha enne andmestiku avamist SPSSis ja ka kõik teised andmestikud peavad olema suletud.

Viidatud allikad

Vihalemm, P., Lauristin, M., Kalmus, V. ja Vihalemm, T. (2017) (Toim) *Eesti ühiskond kiirenevas ajas: uuringu „Mina. Maailm. Meedia“ 2002-2014 tulemused*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Vihalemm, P., Masso, A. (2017). „Mina. Maailm. Meedia“ metoodikast. P. Vihalemm, M. Lauristin, V. Kalmus ja T. Vihalemm (Toim). *Eesti ühiskond kiirenevas ajas: uuringu „Mina. Maailm. Meedia“ 2002-2014 tulemused* (lk 96-109). Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.